

SEMINARIUM DOKTORANCKIE LITERATUROZNAWCZE

Między Arystotelesem i dekonstrukcją - podstawowe pojęcia i problemy literaturoznawstwa

Prowadzący: dr hab. Paweł Kaczyński, prof. UW

Treści :

Przegląd podstawowych pojęć i problemów, takich jak: prawda w dziele literackim, proces historycznoliteracki, prądy, periodyzacja, autor – podmiot literacki, rodzaj – gatunek, konwencja, topos, metafora.

Uczestnicy poznają i ćwiczą sposoby referowania „stanu badań”, prezentacji cudzych poglądów w ujęciu neutralnym, aprobatywnym i polemicznym.

Literatura podstawowa:

Lista obejmuje ramowy zestaw lektur, z którego uczestnicy seminarium wybierają poszczególne pozycje do przygotowania wystąpień indywidualnych lub w parach polemicznych. Inaczej mówiąc – nie obowiązuje znajomość wszystkich pozycji

1. Prawda w dziele literackim

Arystoteles, *Poetyka*, rozdz. 1-4; 9; 25

R. Ingarden, O tzw. „prawdzie” w literaturze, w: idem, *Studia z estetyki*. T. 1, Warszawa 1966.

J. Ziomek, Prawda jako problem poetyki, w: *Problemy teorii literatury*. Seria 3, Wrocław 1988.

Z. Mitosek, *Mimesis – między udawaniem a referencją*, w: *Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze*, red. W. Bolecki, R. Nycz, Warszawa 2002.

A. Burzyńska, *Kryzys mimesis, czyli: kariera écriture*, w: eadem, *Dekonstrukcja i interpretacja*, Kraków 2001.

2. Proces historycznoliteracki, prądy, periodyzacja

J. Ziomek, *Metodologiczne problemy syntezy historycznoliterackiej*, w: *Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa*, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1976.

M. Głowiński, *Prąd literacki jako kategoria poetyki historycznej*, w: idem, *Prace wybrane*. Tom I: *Powieść młodopolska*, Kraków 1998.

H. Markiewicz, *Próba periodyzacji nowożytnej literatury polskiej*, w: idem, *Prace wybrane*. Tom II: *Z historii literatury polskiej*, Kraków 1996.

J. Maciejewski, *Literatura w perspektywie długiego trwania*, w: *Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze*, red. W. Bolecki, R. Nycz, Warszawa 2002.

M. Janion, *Jak możliwa jest historia literatury*, w: eadem, *Humanistyka – poznanie i terapia*, Warszawa 1974 lub w: *Problemy teorii literatury*. Seria 2, wyd. 2 poszerzone, Wrocław 1987.

T. Walas, *Czy jest możliwa inna historia literatury?*, Kraków 1993 (tu: *Wstęp i Część pierwsza: Horyzont metodologiczny: przeciw historii. Ku historii nowej*)

3. Autor, podmiot literacki

A. Okopień-Sławińska, *Relacje osobowe w literackiej komunikacji*, w: *Problemy teorii literatury*. Seria 2, wyd. 2 poszerzone, Wrocław 1987 i inne wyd.

H. Markiewicz, *Między plotką a mitem. Życie i osoba pisarza w polskich badaniach literackich*, w: idem, *Prace wybrane*. Tom VI: *Z dziejów polskiej wiedzy o literaturze*, Kraków 1998.

M. Żmigrodzka, *Osobowość i życie pisarza w monografii historycznoliterackiej*, w: *Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa*, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1976.

A. Burzyńska, *Kres „mitu nadzorcy”*, w: eadem, *Dekonstrukcja i interpretacja*, Kraków 2001.

J. Abramowska, *Podmiot – osoba – autor*, w: *Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze*, red. W. Bolecki, R. Nycz, Warszawa 2002.

A. Zawadzki, Autor. Podmiot literacki, w: Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, red. M. P. Markowski, R. Nycz, wyd. 2, Kraków 2012.

4. Rodzaj – gatunek

H. Markiewicz, Rodzaje i gatunki literackie, w: idem, Prace wybrane. Tom III: Główne problemy wiedzy o literaturze, Kraków 1996.

G. Genette, Gatunki, „typy”, tryby, w: Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego” II, pod red. K. Bartoszyńskiego, M. Głowińskiego, H. Markiewicza, Wrocław 1988.

M. Głowiński, Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej, w: Problemy teorii literatury. Seria 2, wyd. 2 poszerzone, Wrocław 1987 [to samo pt. Gatunek literacki jako kategoria poetyki historycznej w: idem, Prace wybrane. Tom I: Powieść młodopolska, Kraków 1998.]

M. Głowiński, Gatunki literackie, w: idem, Prace wybrane. Tom III: Dzieło wobec odbiorcy. Szkice z komunikacji literackiej, Kraków 1998.

B. Witosz, Gatunek – sporny (?) problem współczesnej refleksji tekstologicznej, w: Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze, red. W. Bolecki, R. Nycz, Warszawa 2002.

R. Sendyka, W stronę kulturowej teorii gatunku, w: Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, red. M. P. Markowski, R. Nycz, wyd. 2, Kraków 2012.

5. Konwencja – norma

A. Okopień-Sławińska, Rola konwencji w procesie historycznoliterackim, w: Proces historyczny w literaturze i sztuce, pod red. M. Janion, A. Piorunowej, Warszawa 1967.

K. Bartoszyński, Konwencje gatunkowe powieści historycznej, w: Problemy teorii literatury. Seria 3, Wrocław 1988.

6. Topos

E. R. Curtius, Topika, w: idem, Literatura europejska i łacińskie średniowiecze, tłum. i oprac. A. Borowski, Kraków 1997.

J. Ziomek, Topika, w: idem, Retoryka opisowa, Wrocław 1990.

B. Emrich, Topika i topoi, w: Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego” II, pod red. K. Bartoszyńskiego, M. Głowińskiego, H. Markiewicza, Wrocław 1988.

J. Abramowska, Topos i niektóre miejsca wspólne badań literackich, w: Problemy teorii literatury. Seria 3, Wrocław 1988.

7. Metafora

A. Okopień-Sławińska, Metafora bez granic, w: Problemy teorii literatury. Seria 3, Wrocław 1988 lub w: Studia o metaforze II, pod red. M. Głowińskiego i A. Okopień-Sławińskiej, Wrocław 1983.

M. R. Mayenowa, Trochę polemiki: w obronie granic metafory, w: Studia o tropach, pod red. T. Dobrzyńskiej, Wrocław 1988.

D. L. Sayers, O pisaniu i czytaniu utworów alegorycznych, w: Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego” II, pod red. K. Bartoszyńskiego, M. Głowińskiego, H. Markiewicza, Wrocław 1988.

Warunki zaliczenia:

Zaliczenie na ocenę (na podstawie prac indywidualnych i zespołowych oraz dyskusji podczas seminarium)